

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๘๑/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖๖/๒๕๖๗

วันที่ ๑๑ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง

นายบุญชู วัชชัย ที่ ๑

ผู้ร้อง

นายวิภาช จิวาธนังกรกุล ที่ ๒

นายศุภมาศ คณานุรักษ์ ที่ ๓

นายวีระศักดิ์ สุนทรโกมลฉัตร ที่ ๔

นายเอนก อัจฉริยะบุตร ที่ ๕

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑

คณะกรรมการสัตว์แพทย์สภา ที่ ๒

นายกสัตวแพทย์สภา ที่ ๓

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายบุญชู วัชชัย และคณะ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายบุญชู วัชชัย (ผู้ร้องที่ ๑) เป็นประธานชมรมสัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ นายวิภาช จิวาธนังกรกุล (ผู้ร้องที่ ๒) นายศุภมาศ คณานุรักษ์ (ผู้ร้องที่ ๓) นายวีระศักดิ์ สุนทรโกมลฉัตร (ผู้ร้องที่ ๔) และนายเอนก อัจฉริยะบุตร (ผู้ร้องที่ ๕) ผู้ร้องที่ ๒ ถึงผู้ร้องที่ ๕ เป็นสมาชิกชมรม กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องทั้งห้าสำเร็จการศึกษาและได้รับ

ประกาศนียบัตรวิชาซีพีการสัตวแพทย์จากโรงเรียนสัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ ใช้คำว่า “สัตวแพทย์” ประกอบชื่อตัว ต่อมาพระราชบัญญัติวิชาซีพีการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ใช้บังคับ มาตรา ๓๐ บัญญัติห้ามผู้ซึ่งมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตใช้คำหรือข้อความด้วยอักษรไทยหรืออักษรต่างประเทศ ว่า สัตวแพทย์ หรือนายสัตวแพทย์ หรือใช้อักษรย่อของคำดังกล่าวประกอบกับชื่อตัวหรือชื่อสกุลของตน มาตรา ๕๕ บัญญัติโทษของผู้ฝ่าฝืน และมาตรา ๑๔ (๓) บัญญัติให้สมาชิกสัตวแพทย์สมาคมมีสิทธิเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการ แต่มาตรา ๒๐ (๑) บัญญัติคุณสมบัติของกรรมการว่าต้องเป็นผู้ประกอบวิชาซีพีการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งเท่านั้น โดยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ผู้รักษาการตามกฎหมายไม่ได้นำพระราชบัญญัติดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ก่อนการตรากฎหมาย อีกทั้งข้อบังคับสัตวแพทย์สภาว่าด้วยการใช้คำหรือข้อความหรือใช้อักษรย่อของคำดังกล่าวประกอบกับชื่อตัวหรือชื่อสกุลของผู้ประกอบวิชาซีพีการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ กำหนดให้ผู้ที่ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาซีพีการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งเท่านั้นที่จะใช้ คำนำหน้าว่า “นายสัตวแพทย์” และข้อ ๖ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาซีพีการสัตวแพทย์ชั้นสอง ใช้คำนำหน้าว่า “สัตวแพทย์” ได้ถึงวันสิ้นสุดในใบอนุญาต หลังจากนั้นให้ใช้คำนำหน้าว่า “นาย” โดยที่ นายกสัตวแพทย์สภา (ผู้ถูกร้องที่ ๓) ออกข้อบังคับสัตวแพทย์สภาโดยไม่ได้เสนอต่อคณะกรรมการ สัตวแพทย์สภา (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ก่อน ดังนั้น พระราชบัญญัติวิชาซีพีการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๔ (๓) มาตรา ๒๐ (๑) มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๕ และข้อบังคับสัตวแพทย์สภาว่าด้วยการ ใช้คำหรือข้อความหรือใช้อักษรย่อของคำดังกล่าวประกอบกับชื่อตัวหรือชื่อสกุลของผู้ประกอบวิชาซีพี การสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ ทำให้ผู้ประกอบวิชาซีพีการสัตวแพทย์ชั้นสองไม่อาจสมัคร รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสัตวแพทย์สภา และการไม่ให้ใช้คำนำหน้าชื่อว่า “สัตวแพทย์” เป็นการกีดกัน อย่างไม่เป็นธรรม ลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้อง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๐ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘

ผู้ร้องทั้งห้ายื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้ผู้ร้องทั้งห้าทราบ ว่า เรื่องร้องเรียนอยู่ระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง เมื่อได้รับข้อเท็จจริงครบถ้วนจะนำมาประกอบการ พิจารณาต่อไป แต่เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลา หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องทำให้ผู้ร้องทั้งห้ามีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ผู้ร้องทั้งห้าขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติวิชาชีพอีสถาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๔ (๓) มาตรา ๒๐ (๑) มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๐ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘

๒. ข้อบังคับสภาวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๗๗

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาล ตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระ อันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้าม ตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้อง ตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็น การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำ ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่ง

- ๔ -

อย่างไรก็ดี ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...” มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งหรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๔ (๓) มาตรา ๒๐ (๑) มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๕ ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นสองไม่อาจสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสัตวแพทย์สภาและใช้คำนำหน้าชื่อว่า “สัตวแพทย์” เป็นการกีดกันอย่างไม่เป็นธรรม ลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องทั้งห้า การตราพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๐ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ แม้ผู้ร้องทั้งห้ายื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อันทำให้ผู้ร้องทั้งห้ามีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า ผู้ร้องทั้งห้าขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติให้สิทธิไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ และมาตรา ๒๓๑ (๑) กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องทั้งห้าไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

- ๕ -

ส่วนกรณีที่ผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้างว่า ข้อบังคับส้วตแพทย์สภาว่าด้วยการใช้คำหรือข้อความหรือใช้อักษรย่อของคำดังกล่าวประกอบกับชื่อตัวหรือชื่อสกุลของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๗๗ นั้น เป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของข้อบังคับส้วตแพทย์สภาซึ่งมีสภาพเป็น “กฎ” มิได้มีสถานะเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติตามความหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ดังนั้น ผู้ร้องทั้งห้าไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๘๑/๒๕๖๓)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฏฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ